

І.М. ДАНИЛИК

Інститут екології Карпат НАН України
вул. Козельницька, 4, м. Львів, 79026, Україна
idm777@lviv.farlep.net

СИСТЕМА РОДИНИ *CYPERACEAE* JUSS. ФЛОРИ УКРАЇНИ

Ключові слова: Суперасеа, систематика, номенклатура, таксономічна різноманітність, Україна

Родина *Cyperaceae** — одна з найбільших визнаних родин світової флори, а у складі класу *Liliopsida* Batsch вона займає третє місце — після *Orchidaceae* Juss. i *Poaceae* Barnhart [21]. За даними різних авторів [9, 16, 17, 21, 23, 30, 33, 34, 39, 41, 44], до неї зараховують від 70 до 120 родів і від 4 000 до 5 600 видів. Тому, зважаючи на високий ступінь різноманітності (гетерогенність підпорядкованих таксонів нижчих рангів у родині та виявлення нових таксонів, описання нових видів, родів), система *Cyperaceae* постійно доопрацьовується. Це свідчить про значний інтерес до неї, а також про отримання нових відомостей стосовно різних її таксонів щодо порівняльної морфології, анатомії, генетики, молекулярної біології, популяційної екології тощо.

У системі квіткових рослин, зокрема в класі *Liliopsida*, родина *Cyperaceae* займає особливе місце; багато дослідників [21] виділяють її в окремий порядок — *Cyperales* Hutch., проте в інших системах цю родину зараховують і до порядку *Juncales* Dumort. [47], а в сучасній філогенетичній системі APG III [22] — *Poales* Small. Стосовно виділення та підпорядкування таксонів нижчих рангів одностайність ще менша. Зважаючи на те, що багато новостворених систем базуються на доволі вагомих аргументах і комплексному підході до розв'язання цієї проблеми, формування цілісної філогенетичної системи родини *Cyperaceae*, очевидно, ще в далекому майбутньому.

До аналізу існуючих і побудови нових систем родини *Cyperaceae* вдавалося багато вчених, починаючи з доліннеєвських часів і до сьогодні. На особливу увагу заслуговують системи, створені такими відомими вченими в цій галузі ботаніки, як Т.В. Єгорова [9] та інші [16, 23, 25, 27, 28, 32, 36, 41, 43—45, 48]. Ураховуючи необхідність теоретичного та практичного використання їх, оптимальною на сьогодні вважається система родини *Cyperaceae*, запропонована P. Goetghebeur у 1998 р. [28] зі змінами, внесеними останніми роками [41, 44]. У ній відображені сучасні результати досліджень у галузі циперології.

Підтвердженням цього є той факт, що даною системою послуговуються багато загальновизнаних дослідників світового рівня, а також використання її при написанні фундаментальних зведень, наприклад «Flora of Pakistan» [32], «Flora

* Автори описів таксонів подані нижче — у системі родини; в тексті наводяться лише ті з них, які відсутні в системі родини.

38. Muasya A.M., Simpson D.A., Chase M.W. A phylogeny of *Isolepis* (Cyperaceae) inferred using plastid *rbcL* and *trnL-F* sequences data // Syst. Bot. — 2001. — 26. — P. 342—353.
39. Muasya A.M., Simpson D.A., Chase M.W., Culham A. An assessment of suprageneric phylogeny in Cyperaceae using *rbcL* DNA sequences. // Pl. Syst. Evol. — 1998. — 211. — P. 257—271.
40. Muasya A.M., Simpson D.A., Chase M.W., Culham A. Phylogenetic relationships within the heterogeneous *Scirpus* s.l. (Cyperaceae) inferred from *rbcL* and *trnL-F* sequence data // Monocots: Systematics and Evolution / Ed.: K.L. Wilson, D.A. Morrison — CSIRO, Melbourne, 2000. — P. 610—614.
41. Muasya A.M., Simpson D.A., Verboom G.A. et al. Phylogeny of Cyperaceae based on DNA sequence data: Current progress and future prospects // Bot. Rev. — 2009. — 75. — P. 2—21.
42. Pignotti L., Mariotti L.M. Micromorphology of *Scirpus* (Cyperaceae) and related genera in southwest Europe // Bot. J. Linn. Soc. — 2004. — 145 (1). — P. 45—58.
43. Reznicek A.A. Evolution in sedges (*Carex*, Cyperaceae) // Can. J. Bot. — 1990. — 68. — P. 1409—1432.
44. Simpson D.A., Muasya A.M., Alves M.V. et al. Phylogeny of Cyperaceae based on DNA sequence data — a new *rbcL* analysis // Aliso. — 2007. — 23. — P. 72—83.
45. Starr J.R., Ford B.A. Phylogeny and evolution in *Cariceae* (Cyperaceae): current knowledge and future directions // Bot. Rev. — 2009. — 75. — P. 110—137.
46. Tan K., Biel B., Schuler A. The occurrence of *Fimbristylis bisumbellata* and *F. squarrosa* (Cyperaceae) in Greece // Phytol. Balt. — 2007. — 13 (1). — P. 81—82.
47. Thorne R.F., Reveal J.L. An updated classification of the class Magnoliopsida («Angiospermae») // Bot. Rev. — 2007. — 73 (2). — P. 67—181.
48. Walters S.M. Cyperaceae // Flora Europaea. — Cambridge: University Press, 1980. — Vol. 5. — P. 276—323.

Рекомендую до друку
М.М. Федорончук

Надійшла 23.11.2011 р.

І.Н. Данільський

Інститут екології Карпат НАН України, г. Львов

СИСТЕМА СЕМЕЙСТВА CYPERACEAE JUSS. ФЛОРЫ УКРАИНЫ

Осуществлен анализ современных систем семейства *Cyperaceae* Juss., которые основаны на молекулярно-филогенетических исследованиях. С использованием новейших данных систематики и обобщения таксономического разнообразия составлена компилятивная система семейства *Cyperaceae* флоры Украины. Она включает одно подсемейство, 8 триб, 19 родов и 153 вида. Для каждого таксона приведена номенклатурная цитация.

Ключевые слова: Cyperaceae, систематика, номенклатура, таксономическое разнообразие, Украина.

I.M. Danylyk

Institute of Ecology of the Carpathians, NAS of Ukraine, Lviv

SYSTEM OF THE FAMILY CYPERACEAE JUSS. IN THE UKRAINIAN FLORA

Modern systems of the family *Cyperaceae* based on molecular phylogenetic research are analysed. Using the most recent information on systematization and generalization of taxonomic diversity, a synoptic system of the family *Cyperaceae* in the Ukrainian flora is presented. It includes one subfamily, 8 tribes, 19 genera, and 153 species. For each taxon, nomenclatural citation is provided.

Ключевые слова: Cyperaceae, систематика, номенклатура, таксономическое разнообразие, Украина.